

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

645. An extinguatur pensio clericalis ob initum à Pensionario matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

ris; non autem in militia Papæ, cui compatibiliter clerici, nedum in minoribus, sed & in majoribus Ordinibus, imò in Prælatu constituti inserviunt in militia, ut docent chronica. Unde & talis succedere potest in feudis Status Ecclesiastici, quorum Dominus & Princeps est Papa, et si aliàs, ut dictum, feudum in omnibus importet majorem, magisque qualificatam militiam, ut Jason *cons. 119. l. 4. Fagn. in c. que Ecclesiar. de constitut.* Et id ipsum multò magis, claritùs & extra omnem controversiam procedere, ait idem Card. *loc. cit. n. 12.* ubi Papa (quæ erat species facti, de quò tractat *cit. d. 46. Card. de Luca*) congregasset exercitum (in quo talis pensionarius ageret v. g. tribunum militum) non ad formale bellum offensivum pro alicujus Provinciæ, aut Civitatis acquisitione, vel recuperatione, vel ob inimicitiam cum alio principe, vel ad injuriam ulciscendam, vel ad assistendum alteri principi militanti: sed ad parandam solum defensionem adversus molestias aliquas de facto; unde potius sit quædam electio proprii populi ac subditorum, legregando imbelles & inhabiles, juxta exemplum, quòd legitur *1. Machabeor.* idè què talis non tam faceret se militiæ adscribi, vel militare servitium formiter assumeret, quàm gerere solum pro habilitate, & peritia personæ pares subditi, parati ad proprii principis, propriæque patriæ, ac sui, suorumq; defensionem, quòd Clericis & Ecclesiasticis licitum sit, utpote ex causa defensionis magis, quàm belli & pugnæ, ut constat ex præxi in civitatibus obsessis, seu aliàs hostilem invasionem timentibus, ut Clerici, etiam Regulares sumant arma, ut Bellef. *disq. clerical. de discipl. regular. §. 18 n. 15. Dian. tr. 2. de bello. p. 7. ref. 35. Card. Lugo in resp. mor. l. 5. dub. 1. 4. &c. quos citat Card. de Luc. loc. cit. n. 13.* Idem esse, ubi non ageretur de Clerico militante in exercitu, sed solum assumente custodiam arcis cujusdam existantis in Pontificio statu Ecclesiastico, ad solum defensionem ob incursionem Turcarum & infidelium; quòd hoc licitum Clerico, etiam in sacris constituto, tradit Card. de Luc. *loc. cit. n. 15.* quin etiam *n. 16.* ait, non improbabiler sustineri posse, quòd non esset locus extinctioni pensionis in eo Clerico, qui maritimæ classi præfectus, dū ea classis principaliter erecta, & retenta esset pro defensione à Turcarum ac infidelium infestatione.

6. De cætero, dum agitur de pensione reservata alicui in stipendium pro servitio temporali uti laico; istam non extingui ob assumptam militiam; cum sit omnino profana, quæ laico competere potest, expressè tradit Tond. *loc. cit. n. 17.*

Questio 645. An extinguatur pensio clericalis ob initium à pensionario matrimonium?

1. **R**espondeo: Contrahens per verba de præsentem matrimonium, etiam cum una, virgine; idque, etiam si expressè profiteatur velle se perseverare in statu Clericali, ut Card. de Luc. *de pens. d. 46. n. 6.* amittit beneficium, & pensiones. Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 10. n. 3.* (ubi etiam, quòd ad quæstionem istam; nam pensio extinguitur per matrimonium aliàs irritum; pari modo respondendum, quòd ad istam: an in eo casu vacet beneficium. Pro quo citat Barbof. *de pot. Ep. alleg. 57. n. 206. Sanch. de matrim. d. 44. n. 5. Azor. p. 2. l. 8. c. 10. q. 1. Garc. p. 1. c. 5. n. 105. Paris. l. 1. q. 1. n. 15. Azor. loc. cit. Ventrigl. ro. 2. annor. 11. §. 3. n. 16. Tond. qq. benef. p. 3. c. 196. n. 11.* (ubi etiam, quòd id procedat, et si pensio fuisset imposita

absque ullo onere) & p. 2. c. 5. §. 4. n. 17. Lott. l. 1. q. 42. n. 43. Idque juxta Constit. Pii V. in Bullar. 73. quam refert Lott. l. 1. q. 40. n. 205. ubi expressè, quòd Clerici matrimonium contracturi, etiam cum unica, & virgine pensiones antiquas retinere non possint. Ratio etiam est, quòd quò ad hunc effectum extinctionis Clericatus, in quo justificabatur gratia reservationis, per initum matrimonium veluti statum secum incompatibilem expirat. Ventrigl. *Loc. cit.*

2. Ampliatur responsio ferè, ut ea ampliata fuisset supra de amissione beneficii ob contractum matrimonium primò; ut procedat, etiam si non sit secunda copula. Lott. *loc. cit. n. 46. Ventrigl. loc. cit.* Secundò, etiam si matrimonium contractum sit nulliter, modò nullitas non sit ex defectu consensùs, ob ætatem, vel furorem, vel metum. Lott. n. 47. juncto n. 49. (ubi etiam rationem assignat, nempe, quòd vis tota inductiva hujus extinctionis ster in eo transitur, sive de jure, sive de facto; cum semper implicet abjectionem cujusvis emolumentum, aut prerogativæ Ecclesiastici status à quo fit transitus) Ventrigl. *loc. cit.* ubi etiam, quòd pendente judicio de matrimonii nullitate ex defectu consensùs, pensio maneat tantisper inextincta, etiam si pensionarius agat pro validitate matrimonii juxta Rotam, in *Barchin. Parochial. 22. Jun. 1622* quam refert Ventrigl. ex Beltran, Tertio, ut, etiam si post matrimonium contractum non consumatum sponsa ingrediatur religionem, pensio tamen maneat extincta. Ventrigl. *loc. cit. n. 21.*

3. Limitatur verò responsio: Primò, ut nullatenus extinguatur pensio per sponsalia, seu promissionem matrimonii de futuro; cum non sit actualis adhuc transitus ad statum illum cum Clericatu incompatibilem. Lott. *cit. n. 49.* & ex eo Ventrigl. *loc. cit. n. 18.*

4. Secundò, ut neque procedant præmissa, dum sermo est de pensione reservata pro ministerio aliquo temporali compatibili cum matrimonio, v. g. pro custodienda Ecclesia. Lott. n. 50. Ventrigl. n. 17. citans Garc. p. 1. c. 5. n. 105.

5. Tertio, ut non extinguatur pensio Clericalis per contractum matrimonium, si cum tali Clerico; ut pensionem clericalem retinere valeat, etiam si matrimonium contraheret, fuit per Papam dispensatum, intellige antecedenter & præventivè, dum nimirum (utpote nunquam solitus, aut volens dispensare super retentione, vel capacitate pensionis cum Clerico in matrimonio futuro; præterquam ex suppositione, continuatione status Ecclesiasticitatis, ne pusilli ignorantes scandalizentur. Lott. l. 1. q. 40. n. 198.) vel præservat Clericatum illegitimum, non obstante conjugio futuro, aut etiam bigamia, quantumcunque reiterandâ, suspendendo, seu avertendo omnes effectus juris. Lott. *loc. cit. n. 199.* juxta dicta ex eodem supra. Vel ex suppositione jém elisi Clericatus; conservat tamen personæ dispensatæ (nimirum etiam antecedenter seu præventivè) eundem statum Ecclesiasticitatis, aut persistentiam in famulatu Ecclesiæ, v. g. in milite Lauretano, aut in militia aliqua regulari, quæ matrimonium permittit. Lott. *cit. n. 199.* adeoque dum hoc secundo modo dispensans inscribit dispensato literas tanquam Clerico, qualitas illa ster tantum demonstrativè; cum, ut dictum, ex suppositione Clericatus jam elisi præservat eundem statum Ecclesiasticitatis, Lott. n. 203, restringit autem, dum hoc secundo modo dispensat, ferè gratiam suam

ad casum futuri ingressus in talem aliquam militiam tolerantem matrimonium. Lott. cit. n. 203. siquidem Pius V. in Constitut. sua superius memorata, ut Lott. n. 205. revocavit indulta omnia & privilegia concessa similibus militibus, puta S. Jacobi de Alcantara, de Calatrava, S. Stephani. S. Lazari &c. quod ad habendas retinendasque pensiones, ita ut earum milites seu fratres, sive conjugati, sive clerici, sive etiam presbyteri, nullas deinceps recipere possint pensiones Ecclesiasticas, & eas solum, quas habebant, retinere, sine facultate illas transferendi alias vero privatas dispensationes, & gratias retinendi pensiones militibus seu fratribus quarumcunque militiarum similibus, aut hospitalium ita moderatus est, ut vi earum soli tales milites non conjugari, aut bigami novas recipere, & antiquas retinere possent, & quam primum nupserint, etiam unica, & virgini, eas amittant sine facultate transferendi Lott. cit. n. 205. junctis n. 206. & 207. dum itaque Papa dispensat cum aliquo, ut professus talem militiam retinere non solum possit pensionem in statu talis militiae (quod facillime facit. Lott. n. 209.) sed etiam ut id possit, casu quo contraxerit matrimonium (dum enim hi milites ut plurimum utuntur matrimonio, solet non solum Paps contra statum hunc militare, sed & contra matrimonium in eo futurum dispensare quod ad capiendas, & retinendas pensiones, Lott. n. 210.) id intelligitur de primo matrimonio, ita ut si talis dispensatus matrimonium iteret, mox pensio ab eo habita extinguatur, Lott. n. 208. Ventrigl. loc. cit. n. 20. Gonz. gl. 11. n. 83. juxta Rotam in Placen. pens. 21. Novemb. 1596. Loquunturque Ventrigl. & Gonz. absolute, praescindendo a talibus militibus, nimirum facultatem retinendi pensionem contracto matrimonio, intelligi de contracto primo matrimonio, nisi aliud exprimat; sicuti dispensationem & gratiam illam concessam dictis militibus solere ampliari, etiam si saepe matrimonium reiterent per hanc clausulam: *etiamsi contrigerit te ad secunda, & alia plura vota transire testatur* Lott. n. 211. qui etiam juxta decis. Rotae, quam citat, in *Cesar-august. pens. 18. Jun. 1610.* tradit, quod, licet sine hac clausula per dictam dispensationem evitetur extinctio pensionis ex bigamia interpretativa ex unico matrimonio contracta (quod idem dicere velle videtur Ventrigl. dum n. 19. ait: si dispensatum a Papa, etiam si contraheret matrimonium cum quacunque muliere, censetur dispensatum, etiam si contraheret cum corrupta; inde enim nascitur bigamia interpretativa) non tamen evitaretur haec extinctio ex hac vera bigamia propter reiterationem matrimonii. Et n. 213. concludit, quod quoties Papa cum Clerico dispensat ad effectum capiendi retinendi que pensiones, non tantum quod ad assumendum statum talis militiae regularis, sed & in matrimonio; quin & in eo reiterando, si opus sit, in omnibus hisce gradibus dispensationis derogare dictae Constitutioni Piana juxta dicta a se. n. 192. Porro, dum in tali dispensatione Papa semper praeservare intendat, tam jus singulare, seu statuta specialia, vel etiam privilegia cujusque talis militiae (quibus v. g. vetatur, non quidem matrimonium, sed matrimonium initum sine consensu magni Magistri talis Ordinis; vel initum cum viduo, vel iteratum) quam jus commune concernens impedimenta dirimentia matrimonii, adjiciendo nimirum binas has clausulas: *ac etiam matrimonium juxta statuta & stabilimenta dictae militiae, quam te profiteri*

contrigerit, aut privilegia apostolica eidem militiae concessa &c. & alteram: *cum quavis muliere, nullo tamen jure tibi prohibita &c.* Dum inquam hac ratione coarctat dispensationem Papa, si talis contra statuta ordinis sui de facto tale matrimonium qualifitatum inerat, evanesceret dispensatio, & consequenter intraret extinctio pensionis saltem in eo casu, dum jus speciale, seu statutum talis militiae non tantum prohibet tale qualificatum matrimonium, v. g. iterarum, vel cum vidua; sed etiam contrahentem illud exuit omnibus privilegiis militiaribus. Castrop. de benef. d. 1. p. 11 §. 10. n. 7. Azor. p. 2. l. 8. c. 10. q. 11. Lott. loc. cit. n. 221. junctis aliquot num. anteced. An vero idem sit, ubi statuta illa id solum prohibent, non vero eundem privant privilegiis talis militiae? negat Castrop. cum Azor. Lott. an. 221. fusè pro, & contra disputat, quem vide. Illud indubitatum, non suffragari dispensationem hanc, si contrahat de facto cum contanguinea, vel affine in gradu prohibito, Ventrigl. cit. n. 19.

6. Denique notandum, responsum principalem non procedere, dum agitur de pensione laicali, reservata pro servitio aliquo praestito, aut praestando, comparibili cum matrimonio. Lott. l. 1. q. 42. n. 50. Ventrigl. loc. cit. n. 17. citans Garc. p. 1. c. 5. n. 105. Beltram &c.

Questio 646. An extinguatur pensio, si pensionarius, qui obtinuit facultatem eam retinendi contracto matrimonio post professionem, in dicto tali aliquo ordine militari emitteret professionem illam ante annum 16. aetatis, vel antequam novitium expleset, & ita contraheret matrimonium?

Respondeo negativè; siquidem talis Professio non est nulla, sed valida. Tridentinum enim sess. 25. c. 15. de regular. annullans talem professionem, hos milites strictè non religiosos non comprehendit, cum loquatur de religiosis communem vitam degentibus, & veram paupertatem, & castitatem voventibus. Castrop. loc. cit. n. 4. citans Sanchez de matrim. d. 44. n. 4. Azor. p. 2. l. 8. c. 10. q. 11. Paris. l. 6. q. 2. n. 115.

Questio 647. An habens facultatem retinendi pensionem determinato tempore post contractum matrimonium, v. g. ad annum, ante annum illum elapsum suscipiat officium, seu ingrediatur ordinem talis militiae, cui conceditur facultas retinendi pensionem, possit pensionem illam retinere, ac si nullum matrimonium contraxisset?

Respondet Castrop. cit. §. 10. n. 6. Rotam id negare in Roman. pens. 13. Martii. 1609. ed quod privilegium talis militiae sit retinendi pensionem matrimonio contracto, quo retineri ea poterat ante susceptam talem militiam; sed tunc tantum unico anno poterat eam retinere Sibi verò videri probabilius contrarium, nempe quod possit retinere illam ultra illum annum, & deinceps in perpetuum; ed quod pensio illa primitus fuerit concessa non pro limitato tempore, sed absolute; cumque extingui deberet contracto matrimonio, ea extinctio suspensa fuerit per facultatem pro uno anno post matrimonium concessam, adeoque, si intraret militiam, cui concessa pensionum prorogatio non obstante matrimonio, prorogeretur quoque illius fu-